

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO
ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPISI SE NE VRA-
ČAJO / ANONIMNI DO-
PISI SE NE PRIOBČV-
TEJO / POŠTINA PLA-
ČANA V COTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Post festum ...!

Tresle so se gore,
rodila se je miška!

Gotovo ni bilo toliko pisanja o Orjuni še nikdar, kakor to pot, ko je hotelo nesrečno justimentiranje naših oblasti, da sta se nenadoma znašli dve pozitivni sili države na dveh diametralnih pozicijah. Naše stališče napram dogodku samemu smo podali že v izjavi Glavnega odbora Orjune, ki ga bo v vseh bistvih gotovo potrdil tudi potek preiskave.

Pobaviti se hočemo samo s stališčem naše javnosti in strank napram nam ob tej priliki.

Kakor je bila prvi hip med širokimi sloji popolna neizvesnost o poteku dogodkov, tako je naslednje hipe postopanje policije same zburilo narod in ga naravnost pritrlo na linijo najstrožje opozicije napram njej sami. Tako je naletel tudi poznani policijski komunist na povsem enotno fronto javnosti, ki je enodušno odklonila to netočno poročilo in ostala pri svoji sodbi o nivolnosti izločitosti policijskega kora. Sporedno z domačo javnostjo so izrekli najstrožjo obsodbo tudi vsi številni inozemci, ki so imeli priliko na lastne oči videti glavniško postopanje posameznih organov, katero je v marsičem potrjevalo pred kratkim izrešena strašna poročila Barbussa.

V vsej zemlji so se našli samo naši slovenborci, ki so odobravalali to postopanje in mu dali svoj morali plačet. Resnici na ljubo pripominjamo, da je bil ta plačet zaukazan iz Beograda, kjer se je mislila na ta način zapuščenca vdova SLS rehabilitirati pred Božo Maksimovičem in starim prijateljem dr. Ninčičem, ki iščeta baš sedaj s svojim centrom novih zaveznikov proti vedno ostreje nastopajočim Pašičevcem. Igralo je seveda pri tem tudi nemalo vloge brezmejno sovraštvo Orjuni in ves zatajeni gnev, ki je že toliko časa vrel po palači ob Zmajevem mostu. Bilo na to še nekaj vplivov s strani o katerih pa se bomo o svojem času še pogovorili z interpellanti proti Orjuni.

Dragi advokati suverena ljudstva pa imajo že dolgo strašno smolo in tako so to pot stavili zopet na napačne karte, najsi je igral nanje po ukazih celo sam molčeči kralj jugoslovenskega tiska. Ministrski svet je razpustil Orjuno. Maksimovič je to naznanil na že predhodni štirikratni pretni, da je razpustil Orjuno in da bo ukrenil napram njej najstrožje mere.

Pobožnjaki okoli »Slovenca« so to čuli in razbodbali med narod. Pričeli so prikazovati ta razpust kot eden svojih največjih uspehov, v katerem so se sami toliko zagledali, da so pozabili že na preizkušeno delstvo, da je Orjuna temeljito

likvidirala deseti še vse barabske napade na neno čast in integriteto. V svoji zaverovanosti in slepem sovraštvu so povsem izgubili pregled nad potekom dogodkov ter pričeli vlagati interpelacije radi kolih jih bo še močno glava bolela, kakor jih je že na Mušolinijevih lirah.

Orjuna je ostala enotna in nerazpuščena!

To pa je zaslug v prvi vrsti onih, ki so nesorazmerno visoko nad vsakdanjo povprečnostjo vsakodnevnega prilavega političnega udeistvovanja, in ki dobro predvidevali vso moralno, fizično in etično vrednoto, katere leži v Orjuni, kot edinem aktivnem akumulatorju aktivnih revolucionarnih narodnih sil, katere so danes prisiljene zaenkrat samo še v skupljanju. S svojo odločno in moško gesto v vprašanju razpusta Orjune so te velike sile jasno in očitativno manifestirale, da so še vedno ohranile navzlic vsej poplavi blatnega defetizma, separatizma in helotizma, čist in neokrnjeni prapor, ki jim je bil izročen po končani svetovni vojni od najboljših snov te zemlje in od največjega moža našega naroda — Kralja Mučenika-Osvoboditelja. Pokazala pa so tudi, da vodijo točni račun o stanju v zemlji in da je v tem računu na primerno dostojnem mestu tudi postavka, ki govori o zadnji in najjači rezervi jugoslovenstva — Orjuni. In če ne bi imeli vsi ti dogodki drugega pomena kakor tega, bi bil že za nas dovolj velik aktivum.

Razkrili pa so nam tudi s prejasno svetlobo vse, ki so resnični prijatelji naše organizacije, katere so se spomnili z vso svojo pomočjo v hipu, ko so planili po njej z vsemi sredstvi vsi njeni odkriti in prikriti nasprotniki. Za to iskreno prijateljsko pomoč smo orjunaški hvaležni in da Bože, da bi na podlagi na kateri smo se našli sedaj, odkrili tudi formulo, pa kateri bomo stvorili čimprej enotno in močno aktivno jugoslovensko fronto, katere edina bo imela polno pravico do uprave te zemlje, ki ta sedaj samo objekt parafizanske eksploatacije. In končno je bila tudi nemalo za čeno orjunaške krvi, ki je škrlatila granitni tlak »ulice največjega jugoslovenskega pesnika, glasnika večne resnice«, da je manj strašna smrt v črne zemlje krilu kot so pod sužnjim solncem dnevi, prisiljena vlada umakniti glasovanje o sramotnih nettunskih konvencijah do tesni in se ukloni volji naroda navzlic vsej nevolji dr. Ninčiča in njegovih tužerodnega mentorja.

Orjuna je danes močna in silna, kakršna bo ostala kot nosilka velike ideje Jugoslovenstva, dokler bo živela naša rasa. Vse mere in odredbe proti njej so črne nakane proti mrtvi straži ju-

goslovenstva, jedru in mozgu našega naroda in države. Te mere pa so danes zastoj! Že prihaja čas, ko bodo apelirali rodoljubi cele zemlje na mo in na Nacijo da z odločno gesto napravi konec sedanemu propadanju.

Da tedaj pa kliče Orjune cele zemlje:

Živel Kralj!

Živela vojska!

Živela enotna in močna jugoslovenska borbena fronta.

Živela diktatura nacionalistične zavesti, sile in volje!!!

Živela borba za očiuvanje integralne narodne in državne nezavisnosti!!

Si tacuisses ...

Urlo naše parlamentarno zastopstvo, sestojče iz sedmih duhovnikov in iz dvanajstih lajkov je za eno blamažo bogatejše. Malo izve mo o delovanju naših poslancev v skupščini. Njih govorev ne poslušajo nihče, kajti vse je do grla sito naše lepe pesmi o avtonomiji, ki se kakor rdeč konopec vije in krotoviči skozi vse govore naših bojevitih duhovniških in neborbenih lajških poslancev. Govore v skupščini po večini samo duhovniki, tako da se zdi, da je Slovenija nekak Tibet, ki pošilja v svet kot svoje zastopnike samo maziljene gospode.

Preč. gg. Korošec, Kulovec, Hohnjec, Škulj, Kranjec, Klekl in Smodej sempatja povzdignejo svojo besedo, lajki pa po večini molče z ginitivo vztrajnostjo, kakor da so ženske in da tudi zanje velja oni znani »mulier taceat«.

Kolikor smo informirani pa so v našem poslancu zelo točni. Ni se še zgodilo, da bi kdo izmed 19 jetrov ne prišel po svoje poslanske dnevnice, kajti 300 dinarčkov dnevno niso mačje solze in tako vidimo na plačilni poli skupščinskega blagajnika vedno točno podpise naših devetnajstih poslancev in samo na ta način se ne pozabi, da imamo Slovenci res 19 poslancev vrle SLS.

O priliki ljubljanskih vidovdanskih dogodkov, pa se je ves klub duhovniških borcev in lajških neborcev vzdramil iz svojega lagodnega dremanja in se spravljal nad Orjuno, ki je tako predrzna, da ni dovolila,

da bi pendreki ljubljanske policije kar tako lepo pokali po glavah in čeladah njenih članov. Tolikokrat je SLS želela razpusta, tolikokrat je mlo jokaje prosila, da naj Orjunaše že vendar enkrat uženo, toda njen glas je ostal vedno glas rigajočega magarca v puščavi: Nihče je ni poslušal, vsak se ji je smejal.

»To pot pa pojde«, je dejal g. Smodej in naše parlamentarno zastopstvo se je pridružilo splošnemu kriku naših sovražnikov. »Križaj ga, razpusti« je trobental »Slovenec« gromoglasno.

Komaj pa so naši nasprotniki začeli klerikalne želje, so dejali: stojmo, nekaj ne bo v redu, klerikalci so tudi z nami! In začel se je splošen umik, ogromna reka ogorčenja proti Orjuni se je brez sledi izgubila v pesku puščave, kjer je rigal oni nesrečni magarac. Ostal je sam samcat in rigal dalje. Rigaj, magare, saj je to tvoj posel in atribut!

Taktika avtonomističnih borcev je bila slaba. Izkazalo se je, da ne more biti slab, kogar oni grajajo. Tako se je položaj izboljšal, strasti so se polegile in Orjuna živi in bo še živela pa naj se klerikalci še tako penijo in repenčijo proti njej.

In ni moglo biti drugače: Brat Leontić je eden, ali je cel mož, klerikalnih poslancev pa je 19, ali polnovrednega moža ni med njimi. Kdor bi morda bil, ima tonzuro, ki ga a priori onesposablja za moške podvige. Zato je beseda brata Leontića, vržena na tleh na pravem

mestu, pognala visoko v zrak skodelico z jokavim protestom klerikalcev. Debeli so pobožni poslanci, močno okrogli so, toda bili so spoznani prelahkimi, brat Leontić je napravil nov jugoslovanski rekord: Kakor pero je vzdignil 19 stališih gospodov.

Kar se tedaj taktike tiče, gospodje, bila je slaba. Kaj ko bi začeli drugače. Proglasite Orjuno za odsek katoliškega telovadnega društva Orla, začnite jo hvaliti v »Slovenca«, priporočajte jo s prižnic, agitirajte zanjo iz spovednic — uspeh vam ne izostane; Ne bo mesec dni pa bomo razpuščeni.

Ti dobro slovensko ljudstvo, pa si zapiši za uho to blamažo svojih poslancev! Vedi, da uživaš tak ugled, da se jim je treba le izreči za kako stvar, pa je vsa jugoslovenska javnost proti njej.

Odtod težko stanje Slovenije, odtod vse zlo, odtod neuspeh za neuspehom, ker nas zastopajo ljudje, ki jim ne gre vera niti tedaj, kadar govore v prilog države, kajti njihova glava je v Rimu, njim ukazuje in predpisuje besede in dejanja gospod kardinal Gasparri, vnet fašist.

Ne gre jim vera, tujim slugam, in na to lahko zapojejo mi: Vere dignum et iustum est!

Vendar jim dajemo dober svet: Če že ne morete hvaliti Orjune, vsaj molčite, kadar jo drugi napadajo, ker sicer zopet vse pokvarite, kadar bo spet vse tako lepo napeljavano, kakor je bilo to pot. Vsaj molčite, sirote!

DR. M. Š.

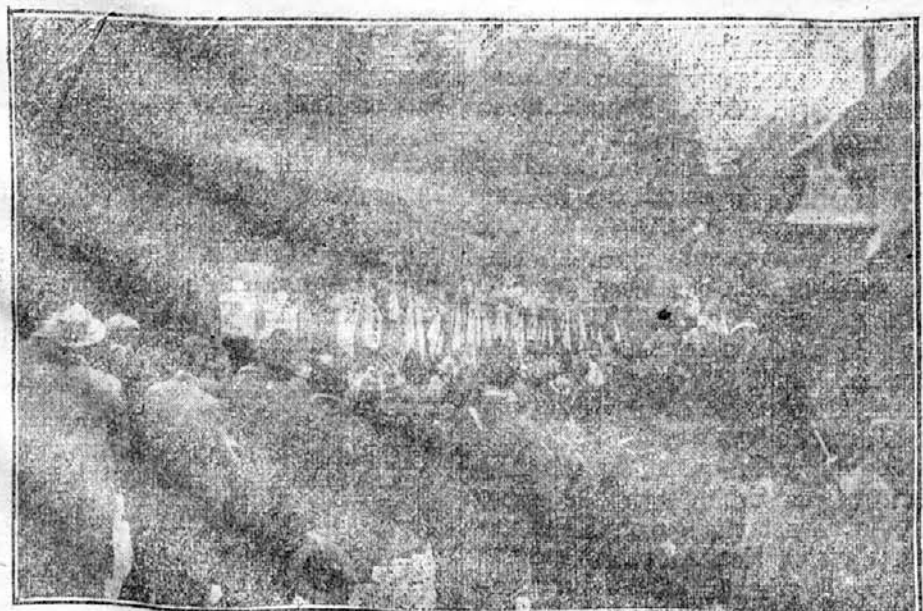
Orjuna v politiki.

Notranja politika naše države gre v popolnem razkroju koncu naproti. Mlada država je potrebna enotne smeri: gospodarski, socialno-politični in kulturni problemi se ne morejo reševati v Beogradu tako, kot je Srbom, v Zagrebu kot je Hrvatim in v Ljubljani kot je Slovencem povšeči, kajti to dovede do demoralizacije, do cepčenja sil in do nemogućnosti razvoja državne sile. Kajti davčni sistem, ki je iz-

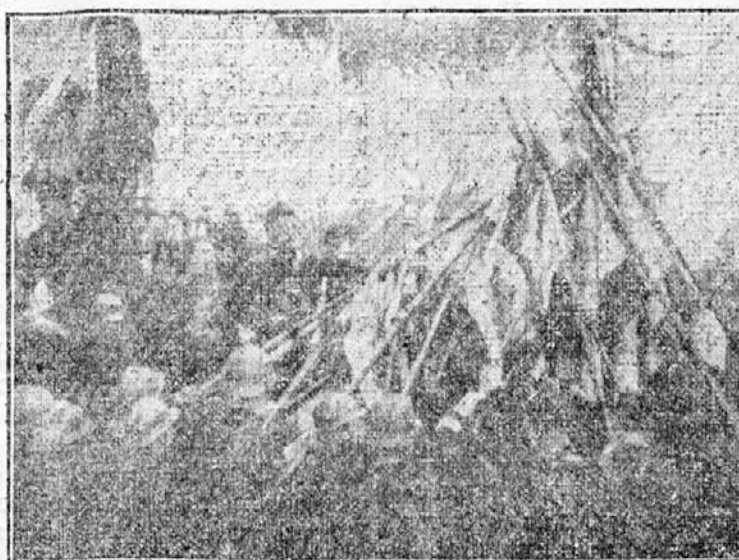
razil plod take razcepanosti, pokaže, v kaki meri sega taka separatistična politika narodu na mozeg, kako ga demoralizira in škoduje državni misli. Brez dvoma je torej treba enotne linije v vseh notranje-političnih vprašanjih. Enoten mora biti sistem obdačenja, enoten odgovor na gospodarska vprašanja in enoten od splošne državne koristi diktiran načrt kulturnih smernic. Danes je pa treba pri vsakem naj-

manjšem koraku, ki ga napravi uprava ali zakonodajna, temati oziti na troje strani, da se celo na regionalne zahteve. Pa niti te se ne rešujejo po narodovi potrebi, ampak po kompromisih, ki jih vodilni demagogi sklenejo med seboj in potem naženejo svojo parlamentarno glasovalno čredo, da izglasujejo po njih želji in koristi. Zato ni konca korupcijskih afer, ni konca njih zavlačevanja in zato se ena kriza prekucava nad drugo. V krizah, ki tak politiki morajo slediti in slede, stranke zapuščajo svoja boja vesla, v Beogradu mahljajo z repi na deželi pa vihta konja. Stranke lomijo pogodbe. V strankah samih se vrši razkol in razkroj. Vse to doživljata danes radičevska in radikalna stranka, pa tudi klerikalna. Ta razkroj se bliža koncu.

Zato mora prei ali slej vsaka, kakršnakoli koalicija separatističnih skupin pasti. Reakcija v državi je velika. Nasledstvo na je mogoče le eno: nacionalne skupine. Kajti jugoslovenski nacionalizem je edina naširša baza iz katere je mogoče našim državnim potrebam skladno reševati vsa gorila vprašanja enotno in desledno in zaman bi iskali za našo notranjo politiko druge, boljše formule. Mogli bi reči: ekonomski princip. Ali tu se še oglašuje numerična supremacija poljedelstva potrebe industrije, zahteva trgovska

Odkritje spominske plošče padlim v Trbovljah.

Pobratimstvo praporov.

In interesni spori so tu. Iz nacionalnih vidikov pa je reševanje takih zadev že enostavnejše, ker jim je postavljen osnovni princip. Da do tega pri nas pride, to ne dokazuje samo razkroj vladajočega separatizma reakcija v narodu, naraščanje nacionalnih sil, temveč tudi slični pojavi v Evropi. Poljska, Grška, Španija itd. so po slabih koruptivnih kompromisnih vladah prešle v oblast odločnih nacionalnih elementov. In značilno je to, da je ojačanje nacionalnih organizacij vedno posledica take politike, kot je danes naša notranja politika. Porast takih skupin danes v Franciji je posledica velikega nezadovoljstva z vladnim kartelom.

Je torej izven dvoma, da čaka naša nacionalna politična stranka žalostna dedščina, rešiti konkurz propadle separatistične politike. Da se tega vsega mora zavedati Orjuna, to je pač jasno.

Zato je treba že danes premisliti, kakšna vloga čaka Orjuna v bodoče in v kakšno smer ji je treba iti že danes. O tem si morajo biti naša vodstva na jasnem. Orjuna je prebolela razvoino dobo, ko je plavala nad vodami, iščoč in zbirajoč samo sebe. Orjuna mora baš radi položiti v državi kot je danes, vsakomur javno na pot.

Toda o tem si danes marsikdo ni na jasnem. Eni smatrajo Orjuna za nacionalno kulturno, drugi za patriotsko, tretji za politično-strankarsko organizacijo.

Ali Orjuna ne sme biti ne eno, ne drugo, ne tretje. Da je kulturna, nacionalna organizacija nima racionalne d'etre; naj likvidira, naj pošlje vodstvo v čisto kulturna društva in akcije v Sokole. Da je patriotsko združenie, naj se prekrsti v društva Jadranske straže in Jugoslovenske Matice. Obstoj Orjune poleg teh bi značil le cepljenje sil in nič drugega.

Se boli pa je treba priti, dani in da ne ho Or-

juna sama nikoli politična stranka. To ne mora biti že na svoji ideji. Orjuna pozna odkrito in ravno smer, stranka pozna kompromise in ovinke. Naj li se akcionari danes tepejo s socialisti, jutri naj so rame ob rameni v skupni listi? Orjuna je revolucionarna in borbena; stranka je evolucionarna, neborbena. Sredstva Orjune so odločna, akcijska, stranke intervenirajo, volijo, preglašujejo. Orjuna hoče doseči svoj cilj za vsako ceno s krvjo, če treba, brez ozira na vse — stranka je, če je v večini sama ali v koaliciji. To so načelne razlike.

Zoper političen nastop Orjune govori saturiranje naše javnosti s strankami. Absurdno je, v tej preobilici strank ustvarjati novih. Že to samo dejstvo bi marsikoga odvrglo od Orjune in ji napravilo simpatije. V naraščanju strank tiči lep del korupcije in štreberstva, ker žele osebe, ki sicer ne morejo navzgor, na ta način solavati do korit. Orjuna bi sama sebe tepla ko bile po korupciji.

Pomisliti je tudi, da je večji del članstva politično opredeljenega. Dočim bi na revolucionaren nastop vse članstvo pristalo in sodelovalo, bi pri samostojnem političnem nastopu lep del pomislil in od dejstva, da tako cepljenje nacionalnih sil nacionalizmu le škodi, raje ostal zvest svoji stranki. Rezultat bi bil tak, ki ne bi odgovarjal faktični moči Orjune.

To vse naj pomislijo oni, ki se ogrevaajo za politično. Mnogo jih ni več; izraziti politikarji so menda povsod izven vodstva. Če je še kdo, je to tak, ki iz osebnega nasprotstva do regionalne organizacije nacit politične stranke hoče dati isti izvaliti kakšno kukavičje laico. No takim se glave ohladi na ta način, da se jih navadi gledati skozi okno njihovih lokalnih razmer. Dalje so v Orjuni še taki, ki spričo odgovornosti napram težkemu problemu, kam z masami, ko bo ura, ne uteg-

nejo misliti dosledno vnaprej. Tem veljajo te vrste.

Ako bo hotela Orjuna res za vsako ceno le sama realizirati svoj cilj, bo to mogla le revolucionarnim potom.

Do tega je daleč! Dokler pa tega ne bo, Orjuna ne sme stati križem rok, ko se rešujejo vitalna vprašanja države. Najmanj pa sme v borbo z onimi strankami ali udruženji, ki zastopajo nacionalni program. Nasprotno, Orjuna mora take grupe podpirati. In v tem leži težišče sedanjega delovanja Orjune.

Jasno je, da se kot nestrankarski pokret Orjuna ne sme vpreči pred voz ene politične stranke. Delovati pa ji je pred vsem za združevanje nacionalnih strank in tam, kjer nacionalni politični stranki stoji nasproti separatistična grupa, delovati za nacionalno stranko, kadar zre za odločitev. Napačno bi bilo od vodstva v takem slučaju dati članstvu proste roke. To bi bilo odpravičljivo le tedaj, kadar si nasprotujejo le nacionalne stranke med seboj, kadar pa se niso mogle zjediniti niti proti separatizmu, je treba ono, ki je hotela in ki ji ni pripisati krivde, da ni prišlo do sporazuma, podpirati tudi povsem oficijelno. Orjuna naj se ne straši odločitev, ki jih lahko odločno zagovarja! Metode ptiča noja pa samo škodujejo.

V takih slučajih mora Orjuna sodelovati z vsjo svojo organizatorično silo, s svojimi celicami M. O. in akcionarji, na tudi svojim vodstvom. Taktično vodstvo bo pa pazilo na to, da se odločno zavaruje nacionalni interes tudi v ozirom na vprašanje oseb. Roke križem držati v takem slučaju pa bi bila napaka in korist nasprotniku.

To je vloga Orjune v bližnj bodočnosti. Čim več izrazito nacionalnih oseb bo, če tudi na programih strank, prišlo do veljave, tem bližja bo Orjuna svojim ciljem. V tem smislu delovati je eminenten interes Orjune. Naj nas ne zateče čas nepravilnih in neodločnih!

Zaprti Orjunaši.

Po incidentu v Prešernovi ulici je pričela policija z vsjo silo preiskavati Orjunaše. Izposlovala je baie celo posebno dovoljenje, po katerem je mogel sleherni policisti stražnik preiskati brez vsakega Orjunaša in to celo v javnem lokalu. Ponoči je odredila tudi aretacijo vseh Vojudincev, ki jih je 68 po številu odgnala v policijske zapore. Tu so se vršila policijska zaslišanja, nakar je bilo izpuščenih 50 bratov na svobodo, dočim je bilo pridržanih v temnici še 18 bratov Vojudincev in Beograjčanov, katerih imena s sledečim navajamo:

Bogoliub Rapač, rojen v Kravici, Dalmacija, stanujoč v Novem Sadu; Števo Tovalazza, strojnik v Olmici; Luka Krpan, privatni uradnik, rojen v Gračacu, stanujoč v Beogradu; Vojislav Popović, absolutni trgovske šole, rojen v Zalečariu, stanujoč v Beogradu; Lazar Gavrilovac, zemljoradnik, Novi Sad; Dušan Pesić, rodom iz Ristovca, uradnik v Senti; Jovan Ružić, krojaški pomočnik v Beogradu, rodom iz Velikega Bečkereka; Vasa Nikolić, trgovski pomočnik, Beograd; Sava Hranilović, trgovski pomočnik Beograd; Gjuro Kovačević, delavec, Novi Sad; Krispin Mihajlović, privatni nameščenec Beograd; Jovan Mišković, kmet, Novi Sad;

Gjorgje Djimić, privatni nameščenec, Beograd; Milan Lasković, privatni uradnik, Gospić; Mate Cagoli, opekar, Imotski, Dalmacija; Zvonimir Toth, mizar, Djakovo; Miša Paleš, mlinar, Novi Sad; Stepan Mišković, trgovski pomočnik, rojen v Tomaževcu, stanujoč v Beogradu.

Končno je bil aretovan še en Slovenec, ki na ni bil udeležen pri spopadu.

Prve dni so bili vsi ti bratje nastanjeni skupaj, sedaj pa so jih potaknili po posameznih celicah, kjer čakajo na odrešenje. Izvršena so že tudi prva zaslišanja, ki jih vodi preiskovalni sodnik dr. Avsec.

Izgleda, da teh bratov, med katerim je eden tudi bolan, sodišče še ne bo kmalu izpustilo in da bodo morali ječati zopet brez vsake rešitve, kakor so leta 1914., ko so trohneli po aradskih petrovadinskih in subotičkih ječah. Vsled tega se obračamo na članstvo, da z dobrovoljnimi prispevki lajša tem nesrečnim bratom težke ure v temnicah, ki jih trpe zato, ker niso mogli takoj razumeti, da po preboju Kal-makčanske fronte in vsej strašni Golgoti jugoslovenskega nacionalista, ni še nanašala ura, ko se bi smeli prosto in svobodno kretati po tej zemlji.

Bojna oprema Orjunašev.

O klerikalnem vihariu v čaši vode radi Vidovdanskega incidenta poročamo že na drugem mestu. S sledečim prinašamo izjavo oblastnega čelnika vojvodinskih Orjunov br. Dobroslava Jevdjevica, nanašajočo se na perfidno interpelacijo svobodoljubnih slovenoborcev v vojni opremi Orjune. Izjava se glasi:

Povodom interpelacije kluba g. Korošca na vojnega ministra o izvoru orjunaške pohodne opreme, čast mi je izjaviti sledeče:

Vojudinskim Orjunašem ni dala na razpolago nobena vojni ustanova niti posamezni komandant.

čelade in orožja za pohod v Trbovlje in Ljubljano.

V svoji profesionalni mrznosti na vse, kar je svetlo in borbeno, so klerikalni mračnjaki vložili to interpelacijo samo zato, da bi zmanjšali ugled naše slavne vojske in da bi se s tem polaskali svojim avstrofilskim pristašem, ki mrzijo vojsko, kot največjega nasprotnika njihovih tajnih želja. Ta denuncijantska kampanja ne bo škodovala niti vojski, niti Orjuni. Prisilila pa nas bo, da uporabimo vse potrebne mere proti njenim početnikom.

D. Jevdjević,
Obl. čelnik Orjune Vojvodine.

Zborovanje Orjune v Podovi pri Račjem.

S ponosom in samozavestjo se more danes Orjuna ozirati na svoje številne in dela polne organizacije, po Ptujem polju. V razmeroma kratki dobi se je Orjuna posrečilo pridobiti mnogo pripadnikov tudi tam, kjer je bila še pred nedavnim do skrajnosti osovražena. Izdajalsko početje nasprotnikov, ki so delali na vse mogoče načine, da bi nam onemogočili delovanje med narodom, je rodilo ravno nasprotno. Orjuna se organizira vedno bolj in bolj in prireja javna zborovanja na prostem v takem obsegu, kot so se nekdaj vršili ljudski tabori.

Tako je imela Orjuna dne 20. junija t. l. svoj dan v Podovi pri Račah, kjer se je vršilo popoldne pod milim nebom tako zborovanje, kakor ga v Podovi še nikdar ni bilo. Za ta shod je vladalo po širnem Ptujem polju velikansko zanimanje. Prisrčeli so na shod do malega vsi člani sosednjih organizacij: Pra-

gersko, Sv. Marijeta, Ješenca, v prvi vrsti pa Hotinja vas, iz katere so prisrčeli trile vodi četnikov z mestnim glavarjem br. Ljud. Fricem na čelu. Največji vtis pa je napravilo na tukajšnje prebivalstvo, ko so prišli bratje četniki v kroljih iz Maribora, kojih poveljstvo je imel br. oblastni čelnik St. Reja. Ob pogledu na naše nepremagljive četnike so splavali po vodi vsi uni naši pomilovanja vredni nasprotniki, ki so delali za razbitje tega shoda velike priprave, ker so mislili, da bo Orjuna tudi letos tako prizanesljiva napram izživcem v Podovi, kot je bila lani. Na shodu so bili navzoči vsi člani Orjune Rače-Podova. Prisostvovalo pa je tudi mnogo drugega ljudstva iz Podove in iz sosednjih vasi.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik mestne Orjune Rače-Podova br. A. Topolovec. Uvožoma je pozval nasprotnike, naj v last-

se ni dolgo vzdržal.

Izbruhnila je nova vojna in za njo druga, tretja, dokler ni po peti vstala iz morja krvi naša mlada kraljevina, ki pa še ni dosegla onih meja, katere ji je začetna večna usoda in nakazala s krvavimi črtami, omahujoča roka onih, ki so pred petdesetimi leti umirali za našo in onih, še neosvobojenih svoboda in samostojnost. In kakor niso pomislili oni tedaj, ko jih je klical srbski trubač na okup k osvoboditvi podjarmljenih bratov poleteti z golimi rokami nad železno turško koro, tako tudi mi ne bomo pomislili, ko sine dan planiti z golimi bajoneti proti železnim tankom velike zaveznice, ker smo globoko uverjeni, da bomo tedaj vredni imen naših slavnih prednikov.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko oikorijo
domači izdelek.
Računski stroji.
THE REX CO., Ljubljana.

Spoštujmo svoje!

V našem listu smo svoji čas mnogo pisali o nezdravih razmerah v pogledu nacionalnega življa pri strojnem odeljenju direkcije državnih železnic v Ljubljani. Znan^o nam je, da je bilo radi tega mnogo razburjenja in to tako pri odgovornih organih kakor pri neposredno prizadetih. Po dolgotrajni borbi se je doseglo, da so na eni strani morale izginiti merodajne osebe, ki so krile take švabske ljubljence. Iz pozorišča, na drugi strani pa so morali najnepriljubljenejši nemški huiskajci zapustiti ali čez granice ali nezasluzeni pokoi. Človek bi mislil, da je bilo pri drugih odeljenjih vsaj mnogo boljše, če že ne popolnoma dobro: žal na temu ni tako. Oglejmo si na primer gradbeno odeljenje. O tem odeljenju se ni nikdar pisalo, ker mu je načeloval nacionalno zavedni Hrvat, obče spoštovani sedanji pomočnik direktorja, gospod inž. Schneller. Zaupalo se mu je, češ, bo že pravično okrenil, da se bo na zuna varoval značaj slovenske direkcije ter da na znotraj ne bo neznošljiv švabski okvir tega odeljenja. Priznamo, da je imel v tem srečno roko in ni se

čutilo tujega vpliva ne na zuna, ne na znotraj.

Druz veter je zavel po njegovem odhodu. Njegov naslednik je stvar popolnoma predrugačil. Kakor znano imamo pri tem odeljenju cele kopice nemških ali nemških inženjriev, za katere je vedno zatrieval, da so nenadomestljivi, naj se nam oprostijo, mi trdimo nasprotno. Trdimo, da imamo inženjriev zadostno število na razpolago, samo da se jih žal ne pripusti do nim pripadajočega dela, ali poleg teh nemških inženjriev imamo tudi še druge popolnoma nepotrebne nemške uradnike. Radovedni smo, kake razloge nam bodo natvezali za obstoj takih uradnikov, kakor n. pr. ala Hubalek, za katere imamo na tisoče naših ljudi, ki danes nimajo kruha ali bi bili brez drugega zmožni izvrševati posle, ki jih vodi omenjeni uradnik. — Najznačilnejši znak neodpušljive nacionalne nezavednosti — ali prei bi rekli smotreneza razdiralnega dela — tega odeljenja se izraža v dejstvu, da se pošilja ravno tega Hubaleka na vsa prevzemanja materiala i to v Nemško Avstrijo (Graec, Zeltwegg, Donawitz) in

Čehoslovaško (Wittkowitz) ter po vseh krajih Hrvaške, Slavonije in Bosne. Kako mnenje mora vladati v tujini o naši slovenski direkciji, kadar pride zastopnik te direkcije, da prevzame kupljeni material ter se predstavi kot Nemec? Da imajo razni švabski čifuti po Hrvaški in Slavoniji istotako veliko veselje s takimi zastopniki slovenske direkcije nam ni potreba še posebej naglaševati!

Novemu direktorju, gospodu inž. Kneževiću priborčamo, da si gradbeno odeljenje prav od blizu ogleda ter ga v imenu ugleda slovenske direkcije državnih železnic v Ljubljani in v imenu ugleda celokupne naše nacionalne države naprošamo, da pri določanju zastopnikov za prevzem materiala, najsil bo kjerkoli ali od koderkoli si bode, določi samo naše ljudi, katerih je pri gradbenem odeljenju v izobilju na razpolago, ki so za ta posel vsaj toliko sposobni, kakor nemški Hubalek, če ne še bolj. — Tujerodne uradnike, ako so že tukaj in ako se lihi že noče odstraniti, naj se uporablja pa le za interne pisarniške posle.

LISTEK.

I. T.:

Pred pol stoletja.

Zgodovina «čl!

Prvega julija tega leta je bila prva petdesetletnica od proglasitve naše prve osvobodilne vojske. Pet desetletij je minulo od tedaj in petkrat je moral mučeniški srbski narod pod orožje, da se je stvarila iz nekdanje male, vazalne kneževine Srbije, najpreje svobodna in neodvisna kraljevina, ki se je po letu 1918, pojavila prerोजना kot kraljevina SHS in ki mora prei ali slei izpremeniti svoje ime v Veliko Jugoslavijo z odgovarjajočimi mejami. Krvava je prošlost borbe našega rodu za samostojnost in svobodo. Vendar, pa leži baš v njej nauk, da bomo dosegli naše velike idealne združenie vseh Jugoslovenov v eno to močno državo samo po odločni borbi, v kateri ne bomo pomišljali žrtvovati vse.

Razmerje sil.

Danes se plašimo zapadne veljele in računamo z njenimi milio-

ni proti našim stotisočem. Pogled v dobo pred petdesetimi leti pa nam pove, da je vstala takrat mala Srbija z 1.300.000 prebivalci proti ogromni in stari osmanski carevini broječi 40.000.000 duš.

Celokupna srbska vojska je štela štiri batalione milice z minimalnim častniškim zborom. Na posamezne batalione je odnalo po dve ali trije častniki. Večina komandiriev je bila uprav naravnost iz naroda, kjer so popreje županovali in delovali kot najpreprostejši seljaki. Vojno znanje jim je nadomestovalo samo žarko domoljublje in globoko častiljublje. Vse orožje je bilo mnogo slabše kakovosti od turškega. Večina vojske je bila oborožena še s puškami za nabijanje od sredaj in s naprnatimi stročnicami. Artilerija je bila tudi vsa še s topovi za nabijanje od sredaj in sestavljena iz najrazličnejših sistemov. Bila pa je izrazito prav vsa v Kragujevcu, s čimer se mi danes ne moremo pohvaliti.

Turška vojska je bila stara vojska s stoletnimi tradicijami in vodena po izbornih in preizkušenih generalih. Prištevati so jo tedaj med

najboljše armade sveta tako po človeškem, kakor po vojnem materialu ki je bilo po izdelavi najbolj modern za tisti čas; z nimi tehnično naravnost neizmerno nadkriljevala slabo in primitivno opremljeno srbsko vojsko.

Vojni načrt.

Glede strateškega poteka vojne proti Turčiji je vladalo tedaj v Srbiji dvojno mišljenje. Prvo je bilo, da je potreba podvzeti ofenzivo proti Senici in na ta način odcepiti Bosno in Hercegovino ter priti v zvezo s Črnogorci. Na istočni fronti proti Timoku in južni pri Aleksincu pa bi se držale med tem čete v defenzivi. To je bilo mnenje vojakov.

Druzji načrt so propagirali politiki, ki so bili za ofenzivo proti Nišu, s katero bi bilo treba razbiti glavno turško silo. Na ostalih frontah pa bi bil boj samo defenziven.

Vodstvo nad srbskimi četami je prevzel ruski general Černajev, ki je nazlo domel, da se bo s to borbo pričela tudi otvoritva boja za popolno osvoboditev Balkana. Njegov načrt je bil glavna ofenziva proti Nišu, z vzporedno proti Senici.

nem interesu ne kršilo zborovalnega zakona. Kot glavni govornik je nastopil mestni glavar br. Zm. Konečnik. V svojem krasnem, nad eno uro trajajočem govoru je obrazložil vzroke, da so Oriuni mnogi nerazodni ljudje osovražili in sicer nahujskani po demagoških nasprotnikih. Našel je očitke, ki so jih širili isti med narod ter razložil program Oriune.

Br. S. Zorko, predsednik I. O. O. je pojasnil, da je Oriuna edina organizacija v državi, ki se zavzema za zaslužene brate pod italijanskim jarmom in pozval navzoče, da sodelujejo z našo organizacijo pri njeni akciji za osvoboditev zaslužnih bratov, ko bo napolnil dan, za katerega ne vemo, pač pa vemo, da pride prav gotovo.

Razglas.

Opr. št. 13 13 13—26—IV—L.

Vsled neljubili incidentov, ki povzročajo stalne diplomatske demarše zastopnika prijateljske države Štivalije g. Bortola Attacabrighe marchese di Barbacane se prepoveduje svoboden prehod mimo glavne pošte iz vseh štirih ulic, ki vodijo na to mesto.

V slučaju izredne nujnosti izdaja podpisano ravnanje enkratne prehodnice, ki pa morajo biti prej vidirane v konzulatu Štivalije. Kako bodo prišli interesenti do tja brez vizuma, je njihova stvar. Policija ima nalog, da vsakogar, čegar prehodnica ni opremljena z vizumom, brezobzirno požene s pendreki, odkoder je prišel.

Kot govornika sta nastopila še br. Dolfe Ogrizek, predsednik delavske sekcije O. O. O. v Mariboru, ki je obrazložil delavski program Oriune in br. oblastni čelnik Sl. Reia, ki je pojasnil naloge četniških sekcij in svojstva, koja mora imeti vsak poedini član četniške sekcije.

Značilno pa je za naše nasprotnike, da se takrat, ko jih je br. predsednik pozval k besedi, ni upal niti eden oglasiti, dasi so imeli par dni popreči pripravljene cele grmade materijala, s katerimi so azitirali med nerazodnim ljudstvom, hoteč doseči odsotnost ljudstva. Med burnim odobravanjem vseh zbranih je nato br. Topolovec zaključil zborovanje, ki je bilo en sam jasen dokaz, da se narod probuša in obrača hrbet brezvestnim demagozom.

Ta odredba velja za osebe civilnega, duhovskega in vojaškega stanu brez izjeme. Zlasti povorke, procesije in vojaški obhodi se ne smejo vršiti mimo glavne pošte po omenjenih ulicah. Za take sprevede ni prostic.

Prestopki so kaznujele s pol litra ricinusovega olja, ob učinku pa mora kaznovanec v prisotnosti celega konzularnega osebja veselo prepevati »Žvinea, žvinea«. Dokler traja kaznovanje, visi s konzulata zastava na pol droga.

Abdera, dne 31. junija 1926.

Simplicius Pendrek.

Dopisi.

Jeseniška sramota. Na Jesenicah smo imeli do zadnjega tudi Oriuno, ki je spočetka obetala postati ena naših najboljših organizacij. Pozneje pa se je radi notranjih sporov povsem razorožila in povzročila Oblastnemu odboru v Ljubljani mnogo skrbi in dela. Navzlic vsem poizkusom ni bilo moči izvesti reorganizacije te Oriune, ki je vedno bolj propadala, dokler ni končal zlastnega odnosa Oblastni odbor z razpustom.

Jesenice so slovele včasih kot narodna trdnjava v borbi proti prodajalcu germanstvu. Danes pa niso zmožne vzdržati niti ene Oriune o kofli potrebnosti baš na Jesenicah ni potreba govoriti. Edini pravi naziv za to organizacijo je »jeseniška sramota«, ki je ne bo mogoče izbrisati z izgovarjanji na silno narodno delo, s katerim so preobložene Jesenice po katerih je

danes čuti več nemščine, nego pred volno in kjer razpadajo že leta vremenskim izpremembam izpostavljeni temelji Sokolskega doma, ki govorijo, da je okoli njih razven par častnih izjem zelo malo narodnih delavcev.

Lesce. Tamburaški zbor v Lescah pripravlja tekmo prihodnjega meseca koncert zvezan z veselic. Zbor, ki je ustanovljen komaj pred šestimi meseci, hoče pokazati svoj uspeh, ki si ga je takorekoč priboril kljub vsem intrigam protinacionalne fronte. Omenjeni nastop hoče biti nekak začetek dela v javnosti. Zato prosimo vsa bližnja društva itd., da se ob potrebi tamburaške godbe obračajo le na tamburaški zbor v Lescah, ki šteje po številu do dvesto članov. Na željo na tudi v manjših skupinah. Vse prijave naj se pošiljajo na naslov: Ivan Šemrl ml., Lesce.

Naš pokret.

V INFORMACIJO ČLANSTVU IN NAM NAKLONJENEMU OBČINSTVU.

Da odbijemo vsa neosnovana domnevanja glede Šlajpahovega fonda, fonda za Šlajpahovo deco in vdove po pok. br. Šlajpahu, smo dolžni dati sledeče pojasnilo:

I. Šlajpahov fond je začetkom letošnjega leta popolnoma izčrpan. Dohodki tega fonda so se porabili za podporo prizadetim do Trboveljski tragediji in smo o nem že podali javen obračun.

II. Fond za Šlajpahovo deco tvori denar, ki je naložen v Mestni hranilnici ljubljanski. Ta fond je nedotakljiv in se bo denar v skrajni potrebi porabljal izključno in direktno v prid otrok po pok. bratu Šlajpahu.

III. Vdova po pokojnem Šlajpahu ima svojo službo. Ona preživlja z vestnim delom sebe in svoje otroke in ni deležna nobene podpore več s strani kateregakoli fonda.

Oblastni odbor Oriune za Ljubljano.

Za Šlajpahovo deco je nabrala Oriuna Šošani 460 Din, brat Ferdo Ferlanec pa je podaril 60 Din. Iskrena hvala!

Oriuno Jesenice je na zadnji seji oblastni odbor razpustil in sklenil pritegniti njeni članstvo k Oriuni Javornik.

Pozivamo vse organizacije, da nam pošlejo v smislu zadnje okrožnice o prireditvah za Šlajpahovo deco svoje obračune, poročila in denar.

Zahvala. Tem potom izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem tistim, ki so s svojimi prispevki ob priliki cvetličnega dneva, katerega smo priredili dne 4. julija t. l., pripomogli do vzdržanja našega fonda s katerim vzdržujemo deco padlih Oriunašev. Najlepša hvala tudi vsem sodelujočim za obilno udeležbo in vzorno disciplino. Obl. odbor.

Radi tehničnih zaprek in ker je večina članov oblastnega odbora zadržana dne 11. julija t. l. po važnih opravkih izven Maribora, se preloži razvite prapora v Hotlil vasi na 1. avgusta t. l.

Talništvu Oblastnega odbora uraduje redno od 1. julija naprej vsak dan od 9.—12. in od 15.—18. ure v Narodnem domu III. nadst. 457 Dni je zbrala na sestanku članstva neumorna sestra Lena Franketova za zaprte brate iz Vojvodine in Beograda. Iskrena hvala.

Kronika.

»Domoljub«. Oficijelno glasilo SLS je prinesel dolgo poročilo o incidentu v Prešernovi ulici, ki se konča na uprav jezuitski način. Ne razburja nas način pisave »Domoljuba«, ki je vreden njegovih blagoslovljenih lastnikov. Odločno pa od

rekamo ljudem, ki žive z Rimom v naložnih stikih, da bi se postavljali v pozo branilcev našega življa pred nevarnostjo nove vojne. Oriuna se prav dobro zaveda, kako daleč smo iti v svojem ogroženju proti Italiji in kolika je cena šib na

italijanskem Konzulatu. Hujskanje na volno je na žalostnih izkušnjah iz leta 1914. specialista baš gospodov okoli »Domoljuba«, ki so tudi tedaj pisali, da bodo poravnali račune, dočim so sedeli lepo doma zakrli za v Avstriji vsega mogočimi talarji, nikakor pa ne Oriunašev, ki imajo več, kakor doveli že svetovnega klanja iz balkanske vojske.

Kar se tiče pobiranja šin ste lahko nverjeni, da bi Oriuna pooreje temeljito zbil šine še kje drugje, kakor pa na italijanskem konzulatu, če bi smatrala to potrebnim.

Tukajšnje podjetje za pločevinaste izdelke »Saturnus« d. d. nam je darovalo na našo prošnjo 50 komadov pločevinastih žar, katere smo rabili v svrhu nabiranja prostovoljnih prispevkov pri cvetličnem dnevu. Zgoraj navedenemu podjetju se tem potom najiskreneje zahvalujemo za blagohotno poklonitev.

Oblastni odbor.

Selištvo ima v zakupu Stjepan Radić z njegovimi moloci, ki ne prestando naglašajo, da so samo oni strogo seliška stranka z izdelanim seliškim programom. Ni pa im dovolj, da trdijo tovrstne gorastnosti, nego zanikavajo tudi drugim slehernu pravo do zastopstva seliškega naroda. Tako tudi Oriuni, ki se sicer bore malo meni za to, kaj trdijo in lažejo o njej različni neznačajni mirotvorci.

Oriuna dobro razumeva položaj, ki ga zavzema v tej zemlji kmetijski sloj. Ako razume kdo, kako je treba uravnavati odnose napram jedru države, potem je to baš Oriuna, ki ve, da je 80% državljanov Jugoslavije kmetov. Oriuna pa tega svojega prepričanja ne razlaga po frazarskih shodih, nego se pripravljajo, da v bistvu organizacije kar najbolj podčrta duh naše zemlje — duh selišstva, ki je v bistvu tudi smisel našega pojma Nacije za katerega se borimo sami proti vsem. Ne z besedami nego z delanji bo treba priboriti največjemu sloju našega naroda položaj, ki mu pripada, da se razvije v dobro in ponos države, v kateri bodo morali nastopiti po osmih letih kolebanja in lutanja že tudi ljudje s preclizanimi načrti in ojekleno voljo, ki bo vedela ubirati ravna in jasna pota!

Italijani in krščanstvo. Prošle dni je držal eden poznanih fašistovskih poslanecv govor množici v Genovi, kjer je delal med drugim tudi, da bi morala Evropa ukloniti čelnik pred vsega mogočnim fašizmom. Že zbog neprecenljivih zaslug Italije za človeštvo v borbi proti Osmanom. Poznamo italijansko historično verodostojnost že izza bitke pri Vittoriju Venetu in zato smo pobrskali malo po zgodovini križarskih vojen. Videli pa smo iz njih vojsa samo to, da so bili pradede sedanlih herojev za las podobni sedanjim potomcem. Dočim so se drugi bili, so oni želi sadove in bogateli. Ko je bila osvobe na Sirijo so bili Lahoni prvi, ki so pograbil zase vsa pristanišča v škodo novonastalega Jeruzalemskega kraljestva. S sebičnostjo so povzročili baš Italijani največ, da je propadlo po vseh neštetihi državah tako kraljevstvo, ki ni imelo niti ene proste luke, da je moralo poginiti brez morja.

Enako hočemo napraviti danes z nami! Če se lim bo posrečilo baš tako lepo, to na bo pokazal čas!

Gospodu Ribahu. Ob priliki zadnjih pogajanj in razprav o netunskih konvencijah je bilo čuti v najrazličnejših zvezah tudi Vaše ime. Vaš nastop kot jugoslovenski strokovnjak v komisiji za sklenitev trgovskih pogodb se je v naši javnosti najrazličneje komentiral. Govorilo se je celo o nekih scenah! Ker smo Vas cenili po Vašem delu v Trstu, smo bili globoko nverjeni, da raje odstopite, kakor da bi stavili vaš podpis pod pogodbo, ki pomenja za naš rod nesrečo! Sedaj pa čitamo v »Našem selu« članek dr. Grisogone, da ste bili Vi tisti, ki ste bili navzlic odporu Srbljanov dr. Todorovića in Miloša Savića pripravljeni poudariti Italijanom v zadnji zlozlasne klavzule o naseljevanju. Prve obsebe zbog tega že napajo. Na vas je, da jih v rešitev časti moža neupogljivo značaja ovržete in dokažete, da greste raje na pot, ki o hodi bivši naš soborec, častit. dr. Gregorin, kakor pa da bi služili nerazumljivim načrtom onega, ki postaja že prava nesreča sto-tisočev našega naroda, katerim ne bo no sprejetju zlozlasnih netun-

skih konvencij preostalo drugega, kakor obesiti si kamen okoli vratu in skočiti v zarobljeni Jadran da napravijo prostora brezstranišni-kom.

Koroški nemčurji še vedno vidijo v slehernem koraku podarmle-nih Slovencev, ki ima le maihen značaj borbe za ohranitev narodne samostojnosti že prenevarno ire-dento. V tem strahu postajajo že naravnost smejni in gorje sloven-ski pošteti družini, ki je sprejela pod svojo streho jugoslovenskega državljana. Preiskav in žandarjev ima v kratkem času toliko, da si kar podajajo kliuke. Običajno sledi po vseh teh zaslišanjih nemala glo-ba in Koroška je potem rešena. Stalni refren po teh preiskavah pa je: »Čemu hodijo sem jugoslovenci in posebi še ti Kranjci?«

Trde so glave obojevalcev cel-lovskega lintvane. Privaditi pa se bodo že morale temu, da jugoslo-venski narod ne bo nikdar pozabil na zadnjega Slovenca ob Vrbskem

jezeru. Po londonskem vaktu smo bili že dovolj ogroženi po osevd-zmagovalcih, da bi morali prepu-šćati za veke našo kri še promaga-nim, tega vendar ne more nihče od nas zahtevati. Najmanj pa bo po-zabil na te zapuščene brate še tedaj, ko bi hotel o temni noči prestaviti nemški Michel meinke s Zugspitze na Stoi!

»Delavska Politika« je prinesla od vseh nam nasprotnih časopisov naiobjektivneše poročilo in izvara-la tudi zaključke, ki so nas narav-nost frapirali v primerjanju z glu-postmi, kakršne je iznesla narodno-socialistična »Nova Pravda«. Ka-kor je bil ves članek naiostreie pl-san proti nam, tako je bil na prežet pravilnega cenjenja Oriune, ki je danes ni mogoče odpraviti z dne-venega reda s par prežvekanji in za-starelimi frazami. Oriuna je tu in z njo treba računati! Zapiranje očl pred dejstvi je zelo neumestno, po-sebno pa pri politiki bodočih dik-tatur proletariata pod njihovimi vod-stvom.

Tužni glasi.

Slovenski nanisi jih bodejo. Naj-si je čuti med dalekovidnejšimi Nemci resna opozorila, da je čas prenehati s protislovansko gonjo, vendar koroški nemčurji ne marajo o tem ničesa čuti. Tako nam poro-čajo, da so prišli pretekli mesec nemški orožniki k slovenskemu kmetu in zahtevali, da odstrani slo-venski napis na hišni deski, ker je protipostaven. Pri uradnem poslo-vanju so mu tudi priporočali, da pojde k čučom čez Karavanke.

Kam vodi tovrstni sovražnost si ni težko predstavljati. Spoznanje bo obilo še tudi koroške nemčurje, če le ne bo že prezozno.

Fašo v Rihembergu na Krasu. V nedeljo, dne 27. pr. m. je znani specialist za drugorodna vprašanja urednik »Camice nere«, profesor Felice Cavalotti, povabil vse bliž-nie politične tainike in zastopstva faša s prapori v Rihemberk, da zopet vzbudi tamošnji fašo, ki je že deli časa spal spanie pravičnika. V svojem poždravnem govoru je naprej izrazil svoje dopadajenje nad onimi drugorodci, ki so se pri-klopili fašistovskemu vozu. Nato je pojasnil problem narodnih manjšin v Italiji. Fašistovski režim si je na-del nalogo, da ne zabrani drugorod-cem, ki so no nesreči ostali tostran neizoremenljivih državnih meji, go-voriti lastni jezik in ohraniti lastni jezikovni zaklad kakor druge di-alekte. Na drugi strani pa je trdna volja novega političnega reda v Ita-liji, da ne smejo nerazodni agita-torji izvršiti kake akcije, ki bi bila v nesoglasju z idealnimi principi, iz katerih bo nedvomno izvirala vel-čina italijanskega plemena.

Cavalotti je tudi tokrat slabo in-terpretiral namen fašistovske vlad-e. Sicer bi moral vedeti, da je vprašanje slovenskega jezika na slabšem kakor vprašanje različnih italijanskih dialektov. Kajti Gentil-lieva reforma celo zahteva, da se mora povsod goiti poleg pravilnega jezika v šoli tudi krajevni dialekt in predpisuje celo prevajalne vaje iz dialektu v pravi jezik. Enako je bil v prvotnih načrtih dialekt celo predmet pri sprejemnem izoitu na srednje šole. Slovenski jezik pa je do sedaj izgnan iz šole. In tudi v ča-su, ko je bil še donušen v zloglas-nih dodatnih urah, je bilo čitanie in pisanie docela prepovedano.

Incidenti v Štoriah. V nedeljo dopoldne se je vršil v Štoriah občni zbor tamkajšnjega kmetско-izobra-ževalnega društva. Po občnem zboru se je vršila tudi seia pokra-inskoga zbora političnega društva »Edinost«. Ko je bila seia že pri kraju, so prihiteli v vas milicari, ki so se bili udeležili fašistovskega slavja v Sežani. Iskali so predvsem tainika Dovgana. Izsledili g. Uršiča, v čegar stanovanju se je bila vršila seia in so ga pretenli. Pre-tenli so tudi nekatere druge va-ščane.

Se o sežanski slavnosti. Tržaški »Piccolo« od 22. junija posveća se-žanski slavnosti veliko važnost in želi, da bi postali taki stiki sloven-skim prebivalstvom bolj stalni. Po-navlja še enkrat staro pesem, da je vprašanje drugorodcev za Italijo samo notranje vprašanje. In ker mu odpovedo vsi običajni dokazi, da je ta zemlja italijanska, poie pesem o gospodarski težnji Slovanov zase-dnega ozemlja proti Trstu, Gorici,

Vidmu in Reki. Radi tega se morajo vsi poizkusi ločiti podeželsko prebi-valstvo od mestnega izaloviti sprl-čo gospodarske in geografske real-nosti, ki je silneša od vsake poli-tične svrhe. Ako bi pa klub temu prišlo do take ločitve, ki in sicer »Piccolo« izključuje, potem mora priti do navzkrižji, do konfliktov in do nevarnosti, pri katerih bi Slove-ni ne mogli ničesar pridobiti, pač pa vse izgubiti. Radi tega želi »Picco-lo«, da bi bil prefektov obisk v Se-žani vzgled drugim faktorjem. Zla-sti politični faktorji in gospodarske ustanove bi morale pri tem domaga-ti. V Sežani se je 10 dni pred ve-liko slavnostjo vršila seia učitelj-stva, katere so se udeležili pod predsedstvom šolskega nadzornika Vasellija sežanski podprefekt Avl-an, sežanski podešta Piovano, po-deštata Gherbec (tomajski Gherbec) in Lescovich, kapetan milice Menghetti in poročnik milice Grazioli, didaktični ravnateli Preschern in tainik fašistovske učiteliske organi-zacije Calligaris. Po javni seji ka-tere so se udeležili vsi učitelji, se je vršila seia samo za učitelje faš-istovske (taina) učiteliske organiza-cije.

Herman Wendel. Pred tednom je objavil Herman Wendel v »Frank-furter Zeitung« dalaš članek, kjer opisuje gospodarsko nazadovanje in propadanje Trsta. Zanimiv je za-ključek, ki se glasi:

Ako bi se zemljepisna karta leta 1918, po zdravem razumu izpreme-nila, bi tvoril Trst, danes morda z Istro in Reko, neodvisno prosto lu-ko pod kontrolo Zveze narodov, ki bi tako najbolje služil samemu sebi in drugim. Tako se, pa zlasti Juzo-slovenci, zlasti z ozirom na perseku-cije, ki jih morajo trpeti Slovenci in Hrvatje, odtegujejo trgovskemu prometu s Trstom. Je torej Trst, ki plača za to tlačevalno politiko in ki na lastne stroške eksperimentira, kako zamorejo nacionalne simpatije in antipatie biti važen faktor v go-spodarskem življenju.

»Piccolo« od 23. pr. m. je seve- da ostro nastopil proti nlezgovim iz-vaianim in imenoval pri tem pre-sekucije narodnih manjšin v Italiji »običajne ilmaginarne persekucije« proti drugorodnim elementom vklju-čenim v Italiji. Dan za dnem se iz-

Vedno nedostopljivo v kakovosti ostane

Schicht-ovo mlo znamke »Jelen«.

Kajti nič na svetu nas ne more napotiti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mla. Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo mlo s tem, da bi ne porabili »tako dobre« surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo »dobro mlo«, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše mlo!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, lepote in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

kuša vcepiti v narode sovraštvo proti veliki italijanski domovini. Članek v »Piccoli« zaključuje s pozivom na vlado, ki naj ukrene potrebne, da pride Trst zopet do svoje veljave, zlasti z zgradbo nove predilske železnice...

Nov vrtec. V nedeljo, 20. junija se je otvoril nov vrtec »Lega Nazionale« v Št. Vidu pri Vipavi v največje veselje tamošnjega prebivalstva, kakor znajo poročati italijanski listi. V kratkem se ustanovi v Ajdovščini godba »Lege«.

Nov fašizem v Istri. 23. junija se je ustanovila z velikim pompom, kakor običajno sekcija fašistovske stranke v Materiji. Ob tej priliki so prihajale v Materijo razne fašistovske ličnosti iz Kopra, Podgradja, Hrpelja. Nagovor je imel politični podtahnik iz Kopra odvetnik Nino Petris, ki je pravil, da se mora »po trpežljivosti vzgajati in razvijati v drugorodnih nova zavesti, ker so isti še vedno nasičeni z napačnimi preudici o fašistih.

ZRNA.

Sličica. Ko je naša članica ponudila neki dami, soprog višjega funkcionarja B. ob priliki cvetličnega dneva rožo, se je ista izrazila sledeče: »Moj soprog ima vas Orjunaše dobro zapisane, ker mu delate skrb in sitnosti.« K temu pripominjamo: Nam je čisto prav, da smo neke dobro zapisani, ker tudi mi vodimo račune, pod katerimi pa še nismo potegnili črte...

Gospodje, mi se ne bojimo za stolčke, ker jih nimamo in ker stolčki niso naš cilj.

Opozorilo. Vsi, ki se vozijo s tramvajem s kolodvora do Marjinega trga bodo morali biti odslej opremljeni z italijanskim tranzitnim potnim listom!

Radič se je najedel slane morske vode po kontumacu v lepi Dalmaciji. Ostal pa je v svojih izjavah še vedno stari neslani Stipica Radič. Po njegovem mnenju se pravi klicati »doli Italija« - »doli mir, živele vojske« in da opravljamo ta nesrečni posel samo Orjunaši, ki itak ne pojdemo v vojno. O našem miroljubnem stališču smo podali že toliko izjav, da bi si od stotih vožd mirotvorcev ogledal lahko vsaj eno.

Z očitki te vrste stvarjajo gospodje zopet enak precedens za slučaj krivde voine, kakor so ga že leta 1914. ko so valili krivdo ogorčenja vsega srbsstva proti Avstriji samo na črnorukce in narodna odbranaše, namesto da bi sedaj očitno povedali vsemu svetu, kdo je v resnici rušitelj svetovnega mira in kdo kliče a noi proti Balkanu! Kar se tiče udeležbe Orjunašev v vojski je dovoljen samo en pogled po orjunaških prsih, kjer se blesti na stotine s krvjo v desetletnih bolih priborjenih vojaških odlikovanj, dočim diči obraz in prsi g. Radiča neizbrisni pečat črnozoltga habsburškega himnopoica, ki pa ima danes še vedno dovoli drzno čelo reči o Jugoslovenih, da so kukavice in italijanski špijoni, kakor je to delal v Kaštelu!

Daleč smo že prišli!

Incident z vojaško povorko na Vidovdan je zbudil spričo tega, da se je morala celo naša slavna vojska na ljubo italijanskega konzulata, umakniti v Knafljevo ulico in ustaviti svoj pohod ki ga še ni nikdo zastavil pred policijo. Čujemo, da tudi to pot govore moške, ki so blizu Bleiweisove ceste, da ni imela vojska strogo določenega reda ulic, po katerih je imela iti povorka. Informirali smo se na pristojnem mestu in izvedeli, da je bil vojski dan striktni ukaz marširati z vojaško godbo po Poljanski cesti Vodnikovem trgu, Stritarjevi ulici, Marjinem trgu, Wolfovi ulici Kongresnem trgu, Šelenburgovi ulici Prešernovi ulici, Sv. Petra cesti, Trgu Taboru v vojašnico kralja Petra, in da ne drže trditve, da ni imela vojska komande kie in kam marširati! Ob tej priliki naj omenimo samo še to, da so policisti na krvavi Vidovdan s pendreki navalili na malo deco in ženske, ker so oduševljeno klicale »Živele vojske!« Predvidevati posledice tega ravnanja pri masah na roda ni pač težko! Namesto da bi policija v prvi vrsti z vsemi sredstvi pospeševala zorenje ljubezni naroda do njegove viteške vojske, pa pendrekavi njegovo mladino, ker jo slavi polna mladostnega navdušenja!

V informacijo sporočamo g. narodnemu poslancu in snečelnemu borcu za neodrešene koroške rola-ke gosp. Francetu Smodelu, da ima

njegov stari znanec Veliki čelnik Orjuna inž. Marko Kranjec na svojem domu eno karabinko in dva revolverja. Pričakujemo, da bo g. narodni poslanec nemudoma vložil interpelacijo na vojnega in notranjega ministra, da nemudoma posluša v smislu zakona.

Mestna Orjuna Sv. Peter-Vodmat v Ljubljani vabi bratske organizacije in prijatelje na zabavni se- stanek, ki se bo vršil v nedeljo 11. t. m. ob 15. uri popoldne v društvenem lokalu šentpeterske vojašnice. Zdravo! - Odbor.

Organizacije, ki imajo prapore naj nam nemudoma javijo ime kra-ja, katerega nosi žaltij trak na njihovem praporu. - Obl. tajnik.

Amerikanizem v Evropi.

Znani češki veleindustrialec Tomaš Bata je tip pravega Američana, ki se je iz skromnih razmer povzpelo zelo visoko. Njegova tovarna čevljev vzbuja po obsegu, tehničnih napravah in moderni ureditvi splošno pozornost. Lastnik tega ogromnega podjetja Tomaš Bata, ki je praznoval nedavno 50-letnico rojstva, se odlikuje z neverjetno podjetnostjo, iznajdljivostjo in marljivostjo. Bata, lastnik največje tovarne čevljev v Evropi, je začel svojo kariero kot navaden čevljar-ski pomočnik.

Takih primerov poznamo več. Prezident Zedinjenih držav je bil

do poklica mizar. Prezident Češko-slovaške Masaryk je začel svojo kariero kot kovaški valenec. Izumitelj Toma Alva Edison je prodajal prvotno novine. Covu je bil dnevničar. George Stephenson pa- stir itd.

Bata zelo skrbi za svoje delavce. Tako je dovolil povodom vsehokskega zleta vsem nameščencem dopust od 4. do 11. julija, da bi se mogli udeležiti zleta. Med Prago in sedežem Batinih tvornic Zlinu vozijo od 3. julija posebni brzovlaki. Geslo uslužbencev Batinega podjetja je od najnižjega do najdogovornejšega mesta. Delavci Batinih delavnic za popravilo čevljev prihajajo polagoma v Zlin in polagajo strokovne izpite. Sposobnejši postanejo poslovodje prodajalen.

Malokomu je znano, da izvažata Bata svoje izdelke ne samo v vse evropske države, marveč da si osvaja z velikim uspehom tudi svetovna tržišča. Svoje prodajalne ima v Egiptu, Indiji, v Bataviji in na otoku Java. Tudi v Mandžuriji ima svoje zastopstvo. V kratkem namerava izvažati obutev tudi v Avstralijo in Japonsko.

Da omogoči svojim nameščencem cenen nakup avtomobilov, je prevzelo Batino podjetje v Zlinu zastopstvo Ford Motor Company za Češkoslovaško. Glede zastopstva motociklov Indian se še pogaja.

RESTAVRACIJA LJUBLJANSKI DVOR

najmodernejše usena in oekobovana. Izborna kuhinja. Najboljša domača inoa. vina. Pristni teran. Vsek dan morske ribe.

Inserirajte v »Orjuna«!

Tvrdba

J. C. Mayer, Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga in lepo izbero damskih, moških in otroških čevljev tvrdke

F. L. POPPER, Chrudim

TUDI STARA MATI

si ogleda zlato milo, katerega priznana nedosegljivo kakovost in štedljivost pri uporabi se splošno hvali. To je pristno

ZLATOROG terpentinovo milo

ki napravi tako lepo, belo, bleščeče in duhteče perilo. Vrhutega vsebuje po vsak tisoči komad

pristen zlatnik po 10 frankov.

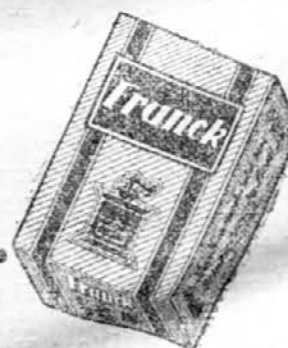
Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepeča in ji daje dober okus. Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohorčeva ulica št. 24